

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/42/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716205140
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Štubniak
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6716205140.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Martina Štubniaka a sudkýň JUDr. Janky Benkovičovej a JUDr. Janky Boroškovej, v spore žalobcu T. P., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom F. K. XXXX/XX, XXX XX D., právne zastúpeného JUDr. Jánom Krnáčom, advokátom, so sídlom Námestie SNP 70/36, 960 01 Zvolen, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní žalobcu a o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 6C/100/2016-478 z 8. februára 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje v II. výroku, v časti v ktorej okresný súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.000,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a mení v časti, v ktorej okresný súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 97,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku tak, že žalobu v tejto časti zamietla.

II. Rozsudok okresného súdu mení v III. výroku tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 2.400,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.607,92 Eur od 30. 03. 2016 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá zostáva rozsudok okresného súdu v III. výroku nedotknutý.

IV. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi škodu vo výške 207,92 Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Ďalej uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi čiastku 5.097,- Eur titulom nemajetkovej ujmy do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (II. výrok). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (III. výrok). Žiadnej sporovej strane náhradu trov konania nepriznal (IV. výrok).

2. Prvoinštančný súd takto rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- Eur s úrokom z omeškania 8,05 % ročne od 30. 03. 2016 do zaplatenia a tiež zaplatenia náhrady škody v sume 2.607,92 Eur s úrokom z omeškania 8,05 % ročne od 30. 03. 2016 do zaplatenia, a to z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia.

3. Prvoinštančný súd mal vykonanými dôkazmi preukázané, že dňa 08. 06. 2005 o 21:05 hod bol žalobca zadržaný, bola mu obmedzená osobná sloboda a vykonaná osobná prehliadka a následne mu uznesením vyšetrovateľa zo dňa 09. 06. 2005 bolo vznesené obvinenie z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo žalobcovi doručené dňa 09. 06. 2005, žalobca proti nemu podal sťažnosť, o tejto však prokurátor nerozhodol. Spod následne podanej obžaloby bol žalobca oslobodený rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 5T/112/2009-405 zo dňa 27. 02. 2015 v spojení uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. 08. 2015, ktorým bolo odvolanie prokurátora zamietnuté. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19. 08. 2015. Prvoinštančný súd postupujúc podľa prv vysloveného právneho názoru odvolacieho súdu potom dospel k záveru, že dĺžka trestného stíhania žalobcu nebola zapríčinená jeho konaním, keďže už len samotné prerušenie trestného stíhania pre neprítomnosť svedka poškodeného Q. V. trvalo viac ako dva roky a preto na podklade námietky žalovanej nebolo možné prihliadať na uplynutie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby podľa § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

4. Vo vzťahu k zodpovednosti žalovanej za žalobcom uplatnené nároky súd prvej inštancie poukázal na § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1 a 2 a § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. a na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009 a sp. zn. 1Cdo/133/2018, v zmysle ktorých ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo (ako v prejednávanom prípade) k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobený nezákonným rozhodnutím, pričom rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

5. Pokiaľ si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody v sume 2.400,- Eur za trovy obhajoby v trestnom konaní vyúčtované obhajcom JUDr. Jánom Krnáčom, podľa prvoinštančného súdu zaplatenie tejto sumy žalobcom preukázané nebolo, na rozdiel od trov obhajoby v sume 207,92 Eur vyčíslených obhajkyňou JUDr. Zlaticou Vaňkovou. Úhradu sumy 207,92 Eur preukázal žalobca dvoma príjmovými pokladničnými dokladmi a preto bolo možné žalobcovi prisúdiť náhradu škody len v tomto rozsahu.

6. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi vysvetlil prvoinštančný súd v 26. a 27. odseku odôvodnenia napadnutého rozsudku v podstate tým, že žalobca nepreukázal, že sa mu po začatí trestného stíhania život výrazne zmenil a že zo strany okolia, priateľov, známych, či tretích osôb musel čeliť negatívnym vyjadreniam a prejavom. Naopak, aj počas vedenia trestného stíhania žalobca prevádzkoval reštauráciu, dosahoval zisky, našiel si životnú partnerku, s ktorou sa oženil a neskôr mal s ňou dieťa. Napriek tomu mal súd prvej inštancie za to, že vzhľadom na oslobodzujúci rozsudok žalobcovi patrí aj nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú ustálil na sumu 500,- Eur/rok trestného stíhania „vzhľadom k tomu, že žalobca nepreukázal ním tvrdenú značnú mieru zásahu do jeho súkromného a pracovného života tak, ako to uvádzal vo svojich písomných podaniach, nepreukázal ani zásadné ovplyvnenie či zmenu svojich zvyklostí a životného štandardu do takej miery, aby bol súd bez akýchkoľvek pochyb schopný konštatovať, že po vznesení obvinenia bola závažným spôsobom narušená povesť a dobré meno žalobcu na verejnosti, aby súd mohol skonštatovať, že život žalobcu sa výrazným spôsobom zmenil oproti obdobiu, keď nebolo v predmetnej veci začaté voči nemu trestné stíhanie, aby súd mohol skonštatovať, že žalobca čelil negatívnym vyjadreniam a negatívnym priamo zo strany okolia priateľov, známych či iných osôb vo svojom okruhu a aby súd mohol konštatovať skutočnosť, že okolie žalobcu sa k nemu správalo so zvýšenou opatrnosťou, chladom, odstupom a opovrhovaním.“ Keďže obvinenie bolo žalobcovi vznesené dňa 09. 06. 2005 a jeho stíhanie skončilo rozhodnutím odvolacieho súdu zo dňa 19. 08. 2015, za 10 rokov predstavuje náhrada nemajetkovej ujmy sumu 5.000,- Eur a za 2 mesiace a 10 dní po zaokrúhlení sumu 97,- Eur.

7. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

8. V zákonnej lehote podali proti rozsudku prvoinštančného súdu odvolanie obe sporové strany.

9. Žalobca napadol odvolaním III. a IV. výrok rozsudku požadujúc jeho zmenu tak, že žalovanej bude uložená povinnosť zaplatiť mu 2.400,- Eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 2.607,92 Eur od 30. 03. 2016 do zaplatenia a bude mu priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

10. V odvolaní uviedol, že s advokátom JUDr. Jánom Krnáčom sa dohodol na zmluvnej odmene vo výške 2.400,- Eur za zastupovanie v trestnom konaní a túto advokátovi uhradil na základe vystavenej faktúry štyrmi bezhotovostnými prevodmi, ktoré zdokladoval bankovými potvrdeniami priloženými k podanej žalobe. Okrem toho pre porovnanie predložil súdu špecifikáciu a kalkuláciu jednotlivých úkonov právnej pomoci, pričom uhradená zmluvná odmena bola nižšia ako by bola tarifná odmena. Prvoinštančný súd mu napriek tomu náhradu škody za tieto trovy právneho zastúpenia nepriznal, keď súčasne skutkové tvrdenie o úhrade uvedenej sumy žalovaná ani nepoprela a táto okolnosť ani nebola súdom označená za spornú v rámci postupu podľa § 181 ods. 2 CSP. Náklady na právne zastúpenie by pritom nemusel vynaložiť nebyť trestného stíhania, čím je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným uznesením o vznesení obvinenia a nákladmi na obhajobu.

11. Žalobca tiež namietal, že prvoinštančný súd mu bez akéhokoľvek vysvetlenia nepriznal úrok z omeškania zo žalovanej náhrady škody v sume 2.607,92 Eur, hoci ust. § 15 a § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. upravuje priznanie úroku z omeškania ako sankcie za neuspokojenie opodstatnených nárokov poškodených.

12. Ohľadne výroku o trovách konania žalobca poukázal na to, že prvoinštančný súd tento výrok zdôvodnil absolútne nedostatočne, pretože v podstate iba odkázal na citáciu § 255 ods. 2 CSP. Podľa žalobcu bolo namieste priznať mu plnú náhradu trov konania, pretože bol plne úspešný v základe oboch uplatnených nárokov a plne úspešný bol, resp. mal byť aj vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody, kedy mu prvoinštančný súd nezákonne neprisúdil čiastku 2.400,- Eur a pri náhrade nemajetkovej ujmy zasa výška plnenia závisela od úvahy súdu.

13. Napokon žalobca v odvolaní uviedol, že prvoinštančný súd nepostupoval na pojednávaniach v súlade s ust. § 118 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (resp. podľa § 181 ods. 1 a 2 CSP) a že síce akceptuje priznanú náhradu nemajetkovej ujmy, avšak odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti nedostatočne vystihuje jemu spôsobené ujmy.

14. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že prvoinštančný súd opodstatnene nepriznal žalobcovi úrok z omeškania. Poukázala na § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. argumentujúc, že toto ustanovenie neukladá povinnosť súdu priznať úrok z omeškania, ale takúto možnosť len pripúšťa. Žalovaná za správny označila napadnutý rozsudok aj ohľadne trov konania, pretože žalobca nemal plný úspech v spore.

15. Žalovaná svojim odvolaním napadla II. výrok rozsudku, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy. Navrhla rozsudok v tomto výroku zmeniť a žalobu zamietnuť, resp. rozsudok zrušiť a vrátiť vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. V odvolaní označila odôvodnenie rozsudku týkajúce sa priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za nedostatočné, arbitrárne a rozporné s ust. § 220 ods. 2 CSP. Prvoinštančný súd neuviedol ako určil vzorec, podľa ktorého náhradu nemajetkovej ujmy priznal a neuviedol ani kritériá obsiahnuté v ust. § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré ho viedli k stanoveniu žalobcovi prisúdenej sumy. Odôvodnenie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je až prekvapujúce a nelogické, pretože prvoinštančný súd sa zamerlal skôr na negovanie dôvodov jej priznania uvádzaných žalobcom.

17. Podľa žalovanej vykonané dokazovanie preukázalo, že u žalobcu neboli splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Voči žalobcovi boli v danom čase súčasne vedené aj ďalšie trestné stíhania a preto nebolo možné presne oddeliť, ktoré stíhanie a v akej miere mu zasiahlo do života. Žalobca pritom nepreukázal svoje tvrdenia, čo konštatoval aj prvoinštančný súd. Z výpovede žalobcu, jeho matky, jeho manželky, svedka M. V. a ani z iných dôkazov totiž nevyplývalo, že by trestné stíhanie zásadným spôsobom ovplyvnilo jeho život. Vo vzťahu k trvaniu trestného konania poukázala žalovaná na to, že viaceré hlavné pojednávania museli byť odročené z dôvodov na strane žalobcu, resp. jeho obhajcu a teda dĺžka trestného stíhania bola zavinená aj samotným žalobcom. Počas súdneho konania došlo k zmene zákonného sudcu, kedy žalobca trval na novom prejednaní veci a pojednávania boli odročované aj kvôli neprítomnosti svedkov, čo nemohla žalovaná ovplyvniť. Takisto jej nemožno pričítať zodpovednosť za negatívnu medializáciu v regionálnej alebo celoštátnej tlači, kde navyše žalobca nebol

označený priezviskom, resp. inými osobnými údajmi. Mal sa preto domáhať ochrany voči konkrétnym médiám.

18. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej nesúhlasil s tým, že neboli naplnené podmienky podľa § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaná neobjektívne a účelovo interpretovala jeho výpoveď i výpovede svedkov. Najvyšší súd ČR v rozhodnutí sp. zn. 30Cdo/2813/2011 rozlíšil tri kritériá univerzálneho charakteru determinujúce nemajetkovú ujmu: 1. povaha a okolnosti trestnej veci, 2. dĺžka a okolnosti trestného konania a 3. následky spôsobené trestným konaním v osobnostnej sfére. V jeho prípade mu hrozil trest odňatia slobody dva až osem rokov. Trestné stíhanie trvalo od roku 2005 do roku 2015 a jeho dĺžku determinovali okolnosti, ktoré nemohol ovplyvniť. Musel sa podrobiť širokej škále trestno-procesných úkonov (napr. osobná prehliadka, domová prehliadka, zadržanie, atď.), dlhú dobu bol vystavený fyzickej nepohode, psychickej záťaži, pocitom strachu, neistoty a obáv. Vážnosť zásahu do jeho práv bola prehĺbená medializáciou prípadu. O jeho sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia nebolo rozhodnuté a podstata stíhaného skutku bola nastrojená a vyprovokovaná políciou. Zo strany štátu, resp. štátnych orgánov sa mu nedostalo ani minimálneho zadosťučinenia, či prejavenia ľútosti. Ku dňu vznesenia obvinenia bol bezúhonnou osobou a pokiaľ žalovaná poukázala na iné jeho trestné stíhanie, v prvej veci bol spod obžaloby oslobodený už v roku 2004 a táto nemala žiaden súvis s prejednávanou vecou a v prípade druhého trestného stíhania bol v roku 2016 odsťhaný v Rakúsku v súvislosti so zadovážením a dispozíciou s motorovým vozidlom pochádzajúcim z majetkovej trestnej činnosti iných osôb, čo oľutoval.

19. Na základe odvolania žalobcu a žalovanej krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, pričom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP nariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie a na základe toho rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP čiastočne potvrdil a podľa ust. § 388 CSP čiastočne zmenil, a to spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku, pričom v nadväznosti na to rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP aj o náhrade trov konania na súde prvej inštancie a v odvolacom konaní.

20. Predmetom sporu bol žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur s úrokom z omeškania 8,05 % ročne od 30. 03. 2016 do zaplatenia a nárok na náhradu škody vo výške 2.607,92 Eur s úrokom z omeškania 8,05 % ročne od 30. 03. 2016 do zaplatenia predstavujúcej náklady vynaložené na obhajobu v súvislosti s trestným stíhaním.

21. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vyhovel žalobe v rozsahu nemajetkovej ujmy v sume 5.097,- Eur a v rozsahu náhrady škody v sume 207,92 Eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobca podal odvolanie čo do nepriznania náhrady škody v sume 2.400,- Eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 2.607,92 Eur od 30. 03. 2016 do zaplatenia (a aj ohľadne trov konania). Žalovaná podala odvolanie čo do priznania nemajetkovej ujmy v sume 5.097,- Eur. Odvolací súd viazaný rozsahom podaných odvolaní (§ 379 CSP) preto mohol preskúmať správnosť rozsudku iba v uvedenom rozsahu.

22. Z hľadiska skutkových zistení nebolo v konaní sporným, že žalobcovi bolo uznesením vyšetrovateľa zo dňa 09. 06. 2005 vznesené obvinenie z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005. Uznesenie o vznesení obvinenia mu bolo doručené dňa 09. 06. 2005 a žalobca proti nemu podal sťažnosť, o ktorej však prokurátor nerozhodol. Spod následne podanej obžaloby bol žalobca oslobodený rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 5T/112/2009-405 zo dňa 27. 02. 2015 v spojení uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. 08. 2015, ktorým bolo odvolanie prokurátora zamietnuté. Žalobca bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19. 08. 2015.

23. Súd prvej inštancie vzhľadom na tieto zistenia správne vychádzal z jednotlivých ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci (§ 1 písm. a) cit. zákona). Podľa § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. sa výkonom verejnej moci rozumie rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb a podľa § 2 písm. b) bod 1. cit. zákona je orgánom verejnej moci (aj) štátny orgán. Teda aj trestné konanie realizované podľa Trestného poriadku orgánmi činnými v trestnom konaní, resp. súdmi je výkonom verejnej moci.

24. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. platí, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

25. V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. sa štát svojej zodpovednosti za škodu nemôže zbaviť, čím sa završuje právna úprava tejto zodpovednosti ako zodpovednosti objektívneho charakteru (bez ohľadu na zavinenie) s absolútnou povahou (bez možnosti liberácie). Objektívna zodpovednosť sa niekedy označuje aj ako zodpovednosť za výsledok. Podľa ust. § 25 ods. 1 cit. zákona tiež platí, že ak § 26 neurčuje inak, právne vzťahy vrátane predbežného prerokovania nároku podľa tohto zákona sa spravujú Občianskym zákonníkom.

26. Právna veda i súdna prax potom zhodne z ust. § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. vyvodzujú, že na vznik zodpovednosti štátu (Slovenskej republiky) za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sa vyžaduje kumulatívne (súčasné) splnenie troch podmienok: 1. nezákonné rozhodnutie, 2. vznik škody ako peniazmi vyčísliteľnej majetkovej ujmy na strane dotknutého subjektu a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

27. Ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. určuje, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Podľa § 6 ods. 1 cit. zákona platí, že ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zasa platí, že právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

28. Z uvedeného vyplýva, že podmienkou zodpovednosti štátu je zmena alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda spôsobená. V prípade právoplatného zastavenia trestného stíhania, resp. oslobodenia spod obžaloby je situácia špecifická v tom, že podľa Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.) už nenasleduje ďalší proces, ktorého výsledkom by bolo výslovné zrušenie uznesenia, ktorým bolo stíhanej osobe vznesené obvinenie. Pokiaľ potom zmyslu právnej úpravy má zodpovedať z čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky vyplývajúca zásada, že každá majetková ujma spôsobená nezákonným zásahom štátu má byť odčinená, rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby z dôvodu. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

29. Judikatúra vzťahujúca sa ešte k predchádzajúcej právnej úprave zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zákone č. 58/1969 Zb. pritom už v minulosti dovodila, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších podmienok zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (viď R 35/1991, R 70/1994). Tieto závery sú aplikovateľné aj na v súčasnosti platnú právnu úpravu v zákone č. 514/2003 Z. z., pretože táto právna úprava stojí na rovnakých základných zásadách ako predchádzajúca a boli potvrdené vo vzťahu k aktuálne platnej právnej úprave zákona č. 514/2003 Z. z. napríklad rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009 (R 37/2014), sp. zn. 4Cdo/183/2009 alebo sp. zn. 1Cdo/167/2016.

30. V týchto súvislostiach odvolací súd zdôrazňuje, že sa jedná o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu, t. j. rozhodujúcim kritériom posúdenia zákonnosti vznesenia obvinenia je neskorší výsledok trestného stíhania, kedy zastavenie trestného stíhania, či oslobodenie spod obžaloby ukazuje, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia, resp. nie je rozhodné ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie ale to, či sa toto podozrenie v trestnom konaní aj potvrdilo. V podmienkach materiálneho právneho štátu musí totiž štát niesť (objektívnu) zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009), pričom podstata nároku na náhradu škody sa v týchto prípadoch neviaže na

(ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania ale na samotný výsledok trestného stíhania (viď obdobne aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 25/2011).

31. Týmto výkladom nijak nedochádza k popretiu možnosti štátu viesť trestné stíhanie proti konkrétnej osobe ani sa neobmedzuje legitímne právo štátu odhaľovať trestnú činnosť a viesť trestné stíhanie proti osobe, ktorá je dôvodne podozrivá, že sa trestnej činnosti dopustila. Naopak, najvyššie súdne inštancie sa vo svojich rozhodnutiach s týmto argumentom vysporiadali konštatovaním, že štát má právo a súčasne povinnosť odhaľovať trestné činy a viesť trestné stíhanie voči osobám podozrivým z ich spáchania, ale právny názor, podľa ktorého je štát povinný odškodniť škodu vzniknutú jednotlivcovi, proti ktorému bolo vedené trestné stíhanie ako proti obvinenému, ak sa podozrenie voči nemu nepotvrdilo len odzrkadľuje objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Štát teda za konanie svojich orgánov zodpovedá, aj keď z ich strany ku žiadnemu subjektívnemu pochybeniu nedošlo a to s ohľadom na výsledok ich činnosti. Práve preto ide o spomínanú zodpovednosť štátu „za výsledok“.

32. Žalovaná z týchto dôvodov neopodstatnene poukazovala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013, pretože z jeho odôvodnenia nemožno vyvodiť, že nemôže byť za nezákonné považované uznesenie o vznesení obvinenia v prípade následného oslobodenia obvineného spod obžaloby z dôvodu, že mu vina nebola preukázaná. Odvolací súd preto nemal žiaden dôvod odkloniť sa od dlhodobo zaužívanej judikačnej praxe, ktorej podstatu už vyjadril vyššie a s ktorou sa plne stotožňuje.

33. Žalobcovi bolo uznesením zo dňa 09. 06. 2005 vznesené obvinenie z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005, spod následne podanej obžaloby bol právoplatne oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný a tým bola z hľadiska ust. § 3 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia - uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi. Opätovne odvolací súd opakuje, že štát tu zodpovedá za výsledok a nie za to, či príslušný orgán pri vznesení obvinenia pochybil alebo nie.

34. Hoci žalovaná to v odvolaní nenamietala (na rozdiel od prvoinštančného konania), prvoinštančný súd správne konal s Generálnou prokuratúrou SR ako orgánom konajúcim v mene štátu v tejto veci podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z., pretože žalobcom uplatnené nároky boli odvodzované od nezákonného rozhodnutia - uznesenia o vznesení obvinenia a žalovaná škoda (ujma) nevznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom, notárom alebo súdnym exekútorom, kedy by podľa § 4 ods. 1 písm. a) cit. zákona konalo v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti SR a takisto neboli splnené ani podmienky podľa § 4 ods. 1 písm. b) cit. zákona, kedy by v mene štátu malo konať Ministerstvo vnútra SR, t. j. hoci prokurátor nerozhodol postupom podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku o žalobcom podanej sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, hoci rozhodnúť mal, v konečnom dôsledku prokurátor podal vo veci obžalobu (a teda fakticky nastal stav zamietnutia sťažnosti), čím teda „odobril“ vznesenie obvinenia žalobcovi. V takom prípade neprichádza do úvahy, aby za štát konalo Ministerstvo vnútra SR alebo Ministerstvo spravodlivosti SR, ale bolo potrebné konať s Generálnou prokuratúrou SR podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z., keď to bola práve Generálna prokuratúra SR, ktorá v konečnom dôsledku svojim listom zo dňa 29. 03. 2016 (č. I. 34 spisu) vecne vybavila (teda nepostúpila podľa § 4 ods. 3 cit. zákona inému príslušnému orgánu) žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 08. 02. 2016 (č. I. 35 a nasl. spisu). Aj z tohto hľadiska by bolo podľa odvolacieho súdu nelogickým, aby za štát v súdnom konaní ohľadne už raz prejednaného nároku (§ 15 cit. zákona) konal následne iný orgán než ten, ktorý sa ním v rámci predbežného prerokovania nároku meritórne zaoberal.

35. Odvolací súd pre úplnosť takisto nad rámec odvolacích dôvodov uvádza, že v zrušujúcom uznesení zo dňa 30. 05. 2019 (ktorým zrušil prvý rozsudok okresného súdu v tejto veci) usmernil prvoinštančný súd ako z hľadiska súladu s dobrými mravmi posudzovať žalovanou vznesenú námietku premlčania žalovaných nárokov vo vzťahu k plynutiu 10-ročnej premlčacej doby podľa § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. a v tejto otázke prvoinštančný súd dospel k správne mu záveru, že dĺžku trestného konania, ktoré trvalo viac než 10 rokov nezavinil žalobca, keďže len prerušenie trestného stíhania pre neprítomnosť svedka poškodeného Q. V. trvalo od 16. 01. 2007 do 05. 05. 2009. Hoci teda uznesenie o vznesení obvinenia bolo žalobcovi doručené dňa 09. 06. 2005 a žalobu v tejto veci podal na súde až dňa 27. 04. 2016, t. j. po uplynutí 10 rokov od doručenia uznesenia, nebolo možné podľa § 3

ods. 1 Občianskeho zákonníka prihladiť na žalovanou vznesenú námietku premlčania z dôvodu, že jej vznesenie je výkonom práva nesúlady s dobrými mravmi vzhľadom na skutočnosť, že to bola žalovaná (štát), ktorá zavinila, že trestné konanie trvalo viac než 10 rokov. Nakoľko táto otázka nebola predmetom odvolacích dôvodov žalovanej, odvolací súd v tomto smere už len poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 44/2017 zo dňa 21. 11. 2017 a odôvodnenie svojho zrušujúceho uznesenia zo dňa 30. 05. 2019, v ktorom túto otázku bližšie rozobral.

36. Čo sa týka spôsobu a rozsahu náhrady škody, podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. platí, že sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk (ak osobitný zákon neustanovuje inak) a ďalej z ust. § 18 ods. 1 a 3 cit. zákona vyplýva, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené. Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia.

37. Na rozdiel od prvoinštančného súdu mal odvolací súd po zopakovaní dokazovania preukázané, že žalobca vynaložil na svoju obhajobu nielen čiastku 207,92 Eur, ktorú prisúdil žalobcovi už prvoinštančný súd ako trovy obhajoby zaplatené advokátke JUDr. Zlatici Vaňkovej, ale aj čiastku 2.400,- Eur fakturovanú žalobcovi faktúrou č. 2015/016 zo dňa 06. 07. 2015 (č. I. 25 spisu) advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, ktorý žalobcu obhajoval v trestnom konaní po menovanej advokátke. Odvolací súd dáva za pravdu žalobcovi, že úhrada uvedenej sumy ako trov obhajoby advokátovi JUDr. Jánovi Krnáčovi nebola zo strany žalovanej spochybnená a navyše túto skutočnosť preukazujú aj žalobcom predložené potvrdenia o platbách zo dňa 10. 07. 2015 v sume 1.700,- Eur, dňa 23. 08. 2015 v sume 500,- Eur, dňa 25. 09. 2015 v sume 100,- Eur a dňa 27. 01. 2016 v sume 100,- Eur (doklady o platbách na č. I. 30 až 33 spisu), t. j. celkovo v sume 2.400,- Eur.

38. Z písomného vyjadrenia žalobcu zo dňa 31. 10. 2016 (č. I. 68 spisu) vyplynulo, že suma 2.400,- Eur bola dohodnutá ako zmluvná odmena za obhajobu v trestnom konaní za všetky úkony trestného stíhania. Takýto spôsob dojednania odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb je v súlade s ust. § 2 ods. 1 a ods. 2 písm. b) a § 5 písm. b) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov, ktoré paušálne odmenu upravujú ako jeden zo spôsobov určenia zmluvnej odmeny advokáta pri uzavretí zmluvy o poskytnutí právnych služieb.

39. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6Cdo/402/2015 zo dňa 28. 04. 2016 uviedol, že pre účely náhrady škody za zodpovednosť štátu treba považovať za účelne vynaložené náklady poškodeným na zaplatenie odmeny advokátovi na obhajobu náklady v rozsahu tarifnej odmeny.

40. Žalobca cestou právneho zástupcu počas konania predložil prehľad realizovaných úkonov právnej pomoci (č. I. 71 a nasl. spisu) v súvislosti s jeho obhajobou v trestnom konaní. Okrem dvoch úkonov právnej pomoci, ostatné úkony považoval odvolací súd za účelne vynaložené, pričom k jednotlivým úkonom právnej služby boli účtované aj režijné paušály, náhrada za stratu času za cesty advokáta z miesta výkonu jeho činnosti do miesta odvolacieho konania (cesta Zvolen - Banská Bystrica a späť), ako aj hotové výdavky na dopravu advokáta. Základná sadzba tarifnej odmeny bola pritom správne advokátom účtovaná podľa § 12 ods. 3 písm. b) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov ako 1/8 výpočtového základu, keďže žalobca bol stíhaný pre trestný čin podľa § 235 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005, na ktorý Trestný zákon v tomto ustanovení určoval trest odňatia slobody s hornou hranicou 8 rokov. Odvolací súd sa stotožnil s námietkami žalovanej len v tom, že nepovažoval za účelné doplnenie dôkazného návrhu zo dňa 14. 09. 2009 v sume 52,16 Eur + 6,95 Eur režijný paušál, nakoľko tomuto úkonu predchádzal úkon zo dňa 03. 09. 2009 označený ako dôkazný návrh a takisto neboli účelné ani účasti na pojednávaniach dňa 02. 02. 2010 a dňa 22. 06. 2010 v sume po 27,05 Eur + 7,21 Eur, ktoré boli odročené bez prejednávania veci kvôli neúčasti samotného žalobcu. Podľa predmetného vyčíslenia boli trovy obhajoby v čiastke 2.531,71 Eur čo po odpočítaní nepriznaných úkonov predstavuje sumu 2.404,08 Eur ako účelne vynaložené náklady na právnu pomoc (vrátane DPH podľa § 18 ods. 3 cit. vyhlášky) a túto sumu žalobcom požadovaná suma 2.400,- Eur nepresahuje. Ostatné žalovanou namietané úkony boli účelne vynaložené, pričom z vykonaných dôkazov nebolo preukázané, že úkony právnej služby spočívajúce v účasti na výsluchu dňa 05. 05. 2009 a účasti na pojednávaní dňa 10. 06. 2014 boli počítané v rozpore s § 14 ods. 1 písm. c) cit. vyhlášky (navyše, v prípade výsluchu dňa 05. 05. 2009 žalobca neuplatnil odmenu za 4 hodiny a v prípade pojednávania dňa 10. 06. 2014 bol výpočet správny).

41. V nadväznosti na uvedené mal odvolací súd preukázanú aj poslednú podmienku zodpovednosti štátu za škodu - príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou. Žalobca totiž musel účelne vynaložiť čiastku 2.400,- Eur ako náklady svojej obhajoby len v dôsledku toho, že bol trestne stíhaný pre skutok, ktorý ako sa neskôr ukázalo, sa nestal. Ak by totiž nedošlo k jeho trestnému stíhaniu, žiadna škoda spočívajúca v nákladoch na právne zastúpenie by mu nevznikla. Bola teda preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody na strane žalobcu a príčinná súvislosť medzi nimi a preto odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.400,- Eur.

42. Žalobca si z uvedenej sumy a tiež zo sumy 207,92 Eur uplatnil aj úrok z omeškania, ktorý však v podanom odvolaní žiadal prisúdiť vo výške 5 % ročne zo sumy 2.607,92 Eur od 30. 03. 2016 do zaplataenia (pôvodne v žalobe žiadal úrok z omeškania vo výške 8,05 % ročne). Z dokazovania vyplynulo, že žalobca listom zo dňa 08. 02. 2016 (č. I. 35 spisu) požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v sume 2.607,92 Eur (a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- Eur). Žiadosť žalobcu bola vybavená listom generálnej prokuratúry zo dňa 29. 03. 2016 (č. I. 34 spisu) ako nedôvodná.

43. Ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. určuje, že ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

44. Aplikujúc cit. ustanovenie odvolací súd priznal žalobcovi úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy náhrady škody 2.607,92 Eur od 30. 03. 2016 do zaplataenia, nakoľko žalobca náhradu škody riadne uplatnil v zmysle cit. ustanovenia listom zo dňa 08. 02. 2016 a jeho nárok nebol uspokojený ako to vyplýva z listu generálnej prokuratúry zo dňa 29. 03. 2016. Preto od nasledujúceho dňa 30. 03. 2016 sa žalovaná dostala s úhradou uvedenej sumy do omeškania a žalobcovi vznikol nárok na úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. (v nadväznosti na § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.) vo výške 5 %, ktorú žalobca aj požadoval. Žalovaná si podľa odvolacieho súdu nesprávne vykladá ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pretože toto ustanovenie neumožňuje úrok z omeškania poškodenému nepriznať, iba je možné ho priznať od neskoršieho okamihu. Inak povedané, možnosť priznania úroku nie je fakultatívna - zákonná dikcia „Ak súd rozhodnutím prizná poškodenému aj úrok z omeškania ...“ je len vyjadrením toho, že ak poškodený žalobou uplatní úrok z omeškania dôvodne, okamih omeškania nastáva najskôr dňom oznámenia o neuspokojení nároku, resp. ak toto nebolo vydané, uplynutím šiestich mesiacov na predbežné prerokovanie nároku, a to za predpokladu, že súd neurčí začiatok omeškania neskôr.

45. Pokiaľ ide o žalobcovi prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy, v tejto časti je rozhodnutie prvoinštančného súdu v zásade správne. Odvolací súd síce dáva za pravdu žalovanej, že prvoinštančný súd svoj rozsudok odôvodnil ohľadne tohto nároku pomerne nekonzistentne, avšak podľa odvolacieho súdu boli preukázané také okolnosti, ktoré odôvodňujú priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi v podstate v prvoinštančnom súdom stanovenej výške 5.000,- Eur. Konkrétne prvoinštančný súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5.097,- Eur počítajúc trvanie jeho trestného stíhania presne na dni vychádzajúc z toho, že primeranou náhradou je suma 500,- Eur za každý rok trestného stíhania a alikvotne to prepočítal ešte aj na dni a mesiace trestného stíhania. Odvolací súd si však nemyslí, že je možné takto exaktné prepočítavať určitý parameter (dĺžku trvania trestného stíhania) rozhodujúci pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z. z., ale je potrebné brať do úvahy aj iné okolnosti. Inými slovami, podľa odvolacieho súdu nie je možné povedať, že za dva mesiace a 10 dní trestného stíhania patrí žalobcovi suma 97,- Eur ako náhrada nemajetkovej ujmy, keď žiaden vzorec výpočtu právna úprava v tomto smere neobsahuje.

46. Odvolací súd preto potvrdil napadnutý rozsudok, pokiaľ ide o prisúdenie čiastky 5.000,- Eur žalobcovi a ohľadne sumy 97,- Eur rozsudok prvoinštančného súdu zmenil a žalobu v tejto časti zamietol uvádzajúc nasledovné:

47. Ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. určuje, že ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

48. Ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. potom demonštratívne stanovuje kritériá, ktoré je potrebné zohľadniť pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, konkrétne treba prihliadnuť na:

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

49. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že samotné konštatovanie porušenia práv žalobcu nebolo možné považovať za dostatočné. Aj podľa odvolacieho súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ujmu žalobcu nemožno odčiniť inak ako poskytnutím náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dlhotrvajúce trestné stíhanie žalobcu nebolo primerané a spravodlivé „vybaviť“ len deklaráciou o porušení práv (či inou, nepeňažnou formou kompenzácie).

50. Pokiaľ ide o kritériá určené v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. tieto sú v zásade prebratím judikatúrou formulovaných okolností, ktoré je potrebné zohľadňovať aj pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Preto aj judikatúra vzťahujúca sa k tejto problematike ochrany osobnosti je použiteľnou na účely rozhodovania o náhrade nemajetkovej ujmy podľa osobitného zákona č. 514/2003 Z. z.

51. V týchto súvislostiach odvolací súd poukazuje na (stále aktuálne) východiská formulované ohľadne tejto problematiky Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/15/2003, podľa ktorého pri vyjadrení miery, akou bola znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Toto treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe zistenia a vyhodnotenia tejto reakcie a iba vtedy, ak sa preukáže reakcia svedčiacia o znížení dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere v zmysle § 13 ods. 2 OZ, môže jej byť subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súčasne Najvyšší súd SR v inej súvislosti uviedol, že iba závažná ujma odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a za takú je považovaná ujma, ktorú by z objektívneho hľadiska a nie z hľadiska subjektívnych pocitov dotknutého vzhľadom na okolnosti a intenzitu zásahu, jeho dopad a dôsledky a jeho trvanie považovala za značnú každá iná fyzická osoba v danom mieste a čase a v tej istej situácii, spoločenskom postavení, atď. (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/81/2011).

52. Uvedené zásady premietnuté následne aj do zákonného znenia ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. okresný súd rešpektoval, keď na základe vykonaných dôkazov prihliadal na osobu žalobcu, jeho pracovné postavenie, vzťahy v rodine, okolnosti trestného stíhania, závažnosť stíhaného skutku, atď. a potom tiež na následky, ktoré uznesenie o vznesení obvinenia spôsobilo v jednotlivých oblastiach života žalobcu. Žalovaná podľa odvolacieho súdu nedoceňuje skutočnosť, aké závažné dôsledky na existenciu jednotlivca v rodine, či v spoločnosti môže objektívne mať vznesenie obvinenia konkrétnej osobe. Treba si tiež uvedomiť, že demonštratívne uvedené kritériá nie sú vyčerpávajúce, zákon neurčuje ani akú dôležitosť to-ktoré kritérium má a už vôbec ich nekvantifikuje (teda aká suma nemajetkovej ujmy je v akom prípade primeraná). Ide o úvahu súdu, ktorá musí byť preskúmateľná a z tohto hľadiska je (len) názorom žalovanej, že prvoinštančný súd priznal žalobcovi niečo, čo by okolnostiam prípadu nezodpovedalo.

53. Odvolací súd poukazuje na to, že žalobcovi bolo vznesené obvinenie v čase, kedy bol bezúhonnou osobou, pretože spod predchádzajúceho obvinenia bol oslobodený v roku 2004 a ani ďalšie trestné stíhanie skončené v roku 2016 nemá podľa odvolacieho súdu súvis s tým, že bol vyše desať rokov neoprávnene stíhaný. Z konania pritom nevyplývalo, že by to bol žalobca, kto zavinil takúto dlhú dobu trestného stíhania. Žalobcovi nemožno pričítať prerušenie trestného stíhania, zmeny v obsadení súdu

zákonným sudcom, ktorý prejednával jeho trestnú vec ani procesnú disciplinovanosť svedkov. Nie je tu podstatným, či toto žalovaná mohla ovplyvniť, ale výsledok trestného konania. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s tým, že nebolo možné oddeliť, ktoré trestné stíhanie a ako zasiahlo do života žalobcu. Žalovaná neprodukovala dôkazy ako to bolo s trestným stíhaním žalobcu, ktoré skončilo v roku 2016, pričom je zrejmé, že v roku 2004 bol žalobca v inej veci oslobodený, prebiehalo tam len odvolacie konanie, ktoré takisto skončilo v roku 2007 prospch žalobcu a preto obvinenie zo dňa 09. 06. 2005 bolo žalobcovi vznesené ako bezúhonnému človeku a to sa počas trestného stíhania trvajúceho do roku 2015 nezmenilo. Pokiaľ ide o následky trestného stíhania žalobcu v jeho v osobnom, resp. pracovnom živote, odvolací súd poukazuje na výpoveď samotného žalobcu, jeho manželky, jeho matky, svedka V. a tiež na invazívne úkony, ktoré boli spojené s trestným stíhaním žalobcu (domová prehliadka, osobná prehliadka, zadržanie), pochybenie prokuratúry v trestnom konaní v tom, že nerozhodla o sťažnosti žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia i konštatovanie krajského súdu v uznesení zo dňa 19. 08. 2015, že postup polície javil znaky vyprovokovanej trestnej činnosti. Všetky tieto okolnosti vo vzájomnom súhrne odvolací súd kvalifikuje za tak závažné, že nie subjektívne žalobca, ale každý človek v rovnakej situácii by toto objektívne považoval za značné zásahy do svojej osobnostnej sféry. Podľa odvolacieho súdu teda bolo dostatočne preukázané, že vo vzťahu k žalobcovi nepostačuje určitá morálne satisfakcia, ale je namieste poskytnutie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej výška 5.000,- Eur je adekvátna okolnostiam prípadu v nadväznosti na ust. § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z.

54. Vo vzťahu k žalobcom prezentovanej medializácii prípadu odvolací súd dodáva, že štát nemôže zodpovedať za formu, akou bola informácia o jeho trestnom stíhaní (ak bolo ináč poskytnutie informácií súladné s ust. § 6 ods. 1 a 2 Trestného poriadku) ďalej skúmaná a rozpracovaná médiami, ako bola žalobca vykreslený a aký dopad to malo mať na jeho osobnosť. Tu by mohla prichádzať do úvahy zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) zo strany daného mediálneho subjektu.

55. Odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o trovách prvoinštančného konania poukazujúc na to, že žalobca mal plný úspech ohľadne žalovaného nároku na náhradu škody, takisto bol daný aj základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a len jeho výška závisela od úvahy súdu. Zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti nepredstavuje úspech žalovaného, ale len dôsledok úvahy súdu. Preto odvolací súd podľa § 255 ods. 1 CSP rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalovanej v rozsahu 100 % a rovnako rozhodol aj o trovách odvolacieho konania, v ktorom mal takisto úspech žalobca. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

56. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).